

Fundacja na Rzecz Dwujęzyczności

Scenariusz lekcji języka polskiego

Kraina frazeologizmów

Ministerstwo
Edukacji Narodowej

Projekt dofinansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Edukacji w ramach programu Nasze tradycje.

Autorka	Agnieszka Jaroma	
Grupa docelowa, w tym wiek uczestników (jeśli istotne)	uczniowie klas VII-VIII szkoły podstawowej	
Rodzaj zajęć, przedmiot	Język polski	
Temat, tytuł	Kraina frazeologizmów.	
Słowa kluczowe	twórcze opowiadanie, dialog, edukacja w ruchu	
Krótki opis zajęć	Zajęcia ukierunkowane na świadome i twórcze wykorzystanie frazeologizmów w dłuższych wypowiedziach pisemnych. Rozwijają umiejętność tworzenia opowiadań o charakterze twórczym, wspierają rozbudzanie wyobraźni oraz ekspresji językowej. Wykorzystywane są elementy edukacji poprzez ruch oraz techniki pamięciowe, sprzyjające lepszemu zapamiętywaniu i utrwalaniu materiału językowego.	
Czas trwania	2 lekcje po 45 minut	
Cele zajęć	CEL 1. Uczeń prawidłowo wyjaśnia znaczenie przysłowia/idiomu. CEL 2. Uczeń redaguje opowiadanie twórcze z wykorzystaniem idiomów/przysłów. CEL 3. Uczeń korzysta z wyobraźni i zasobów językowych, by ułożyć kreatywne opowiadanie. CEL 4. Uczeń korzysta z haków pamięciowych.	
Kryteria sukcesu, efekty uczenia się	Po zajęciach uczeń: KS 1. wymienia i definiuje znaczenie co najmniej 10 wybranych związków frazeologicznych, KS 2. stosuje technikę haków pamięciowych, przyporządkowując frazeologizm do odpowiedniej cyfry-obrazu, KS 3. tworzy poprawny pod względem logicznym i językowym dialog, w którym wykorzystuje co najmniej 3 frazeologizmy w odpowiednim kontekście, KS 4. redaguje opowiadanie (minimum 150 słów), wplatając w treść co najmniej 5 poznanych wyrażen i zwrotów, KS 5. interpretuje przenośne znaczenie związków frazeologicznych, odróżniając je od znaczenia dosłownego, KS 6. współpracuje w parze/grupie podczas redagowania opowiadania.	Powiązanie z celami C 1. z KS 1., KS 5. C 2. z KS 3., KS 4. C 3. z KS 3., KS 4., KS 6. C 4. z KS 2.
Metody, techniki, formy pracy	praca w parach / małych grupach, praca w ruchu, metoda twórczego pisania, metoda mnemotechniczna (haki pamięciowe), elementy oceniania kształtującego (samoocena).	

STRUKTURA ZAJĘĆ

Aktywność	Czas trwania	Czynności osoby prowadzącej (opisz je, używając czasowników operacyjnych)	Czynności uczestników (opisz je, używając czasowników operacyjnych)	Niezbędne materiały i sprzęt
Wprowadzenie	5 minut	Nauczyciel przedstawia cele lekcji. 1. Poznanie 10 frazeologizmów. 2. Prawidłowe wykorzystanie ich w dialogu/opowiadaniu. Nauczyciel wypisuje na tablicy wybrane 10 przysłóww/idiomów. Pyta uczniów, czy je znają, prosi o wyjaśnienie (diagnoza wiedzy). Przypomina, czym jest frazeologizm.	Uczniowie wykorzystując swoje doświadczenia językowe, podają własne rozumienie idiomów/przysłóww.	Wybór z publikacji 10 przysłóww/idiomów Wydruki ich opisów dla uczniów.
Zabawa ruchowa – rozbudzenie zainteresowania.	10 minut	Nauczyciel informuje uczniów, że rozda karteczki zawierające fragmenty przysłóww i idiomów oraz ich objaśnienia. Zadaniem uczniów jest odnalezienie się nawzajem i utworzenie grup, w których połączone zostaną dwie części danego przysłówia lub idiomu wraz z odpowiadającym im wyjaśnieniem znaczenia.	Uczniowie losują karteczki, a następnie poszukują właściwych części zadania, tworząc kompletne przysłówia lub idiomy wraz z odpowiadającymi im objaśnieniami. Po wykonaniu zadania zapisują na tablicy powstałe przysłówia/idiomy wraz z ich wyjaśnieniem. W razie potrzeby uczniowie korzystają z wydrukowanych fragmentów publikacji zawierających opisy znaczeń.	Karteczki zawierające 10 przysłóww/idiomów, podzielonych na dwie części oraz wyjaśnienia znaczeń (łącznie 30 karteczek).

Wprowadzenie haków pamięciowych	30 minut	Nauczyciel przekazuje uczniom ustną oraz pisemną instrukcję dotyczącą stosowania haków pamięciowych. Następnie omawia sposób tworzenia notatki w zeszyście. <u>Jak stworzyć notatkę w zeszyście? (instrukcja dla uczniów)</u> 1. Wizualny nagłówek – na środku strony zapisz dużymi literami hasło: <i>FRAZEOLOGIZMY</i>. 2. Rysowanie haków pamięciowych – wokół nagłówka narysuj 10 kolorowych symboli odpowiadających cyfrom (np. niebieski łabędź przy liczbie 2, czerwony balon przy liczbie 9). 3. Łączenie informacji – obok każdego symbolu zapisz odpowiadający mu frazeologizm. 4. Zadanie specjalne (skojarzenie) – pod każdym frazeologizmem dopisz jedno zdanie opisujące twój „film w głowie”, czyli wyobrażoną scenę związaną z danym wyrażeniem lub zwrotem. Przykład (nr 8): <i>„Bałwan tak bardzo się spieszył na pociąg, że aż urwała mu się głowa i potoczyła po peronie. To dopiero urwanie głowy!”</i> Nauczyciel wyjaśnia, że wszystkie przysłowia i idiomy zapisane wcześniej na tablicy powinny zostać w ten sposób „zhakowane”, czyli powiązane z obrazem i skojarzeniem. W trakcie pracy nauczyciel wspiera uczniów w tworzeniu notatek, zachęca do kreatywności, swobodnej zabawy językiem oraz indywidualnych, oryginalnych skojarzeń.	Uczniowie wykonują zadanie, robiąc notatki w zeszytach. Mogą łączyć się w pary i konsultować swoje pomysły. Pod koniec lekcji uczniowie prezentują to, co stworzyli. Odbywa się swobodna rozmowa oraz wymiana pomysłów – uczniowie przemieszczają się po klasie, oglądając notatki i dzieląc się skojarzeniami.	Publikacja „Między słowami” – rozdział Idiomy/Przysłowia Wklejki z instrukcją. Przykłady haków – wklejka (załącznik nr 1)
Redagowanie opowiadania.	30 minut	Nauczyciel zaprasza do twórczego działania – napisania opowiadania w parach. Formułuje polecenie: <i>Wyobraź sobie, że znalazłeś się/znalazłaś się w krainie frazeologizmów. Ratujesz komuś życie, używając zaklęcia złożonego z przysłowia lub idiomu. W opowiadaniu należy zamieścić dialog, w którym pojawią się co najmniej 3 frazeologizmy (poznane podczas lekcji lub inne, znane uczniom). Łącznie w całym tekście powinno znaleźć się co najmniej 5 frazeologizmów. Objętość pracy: minimum 150 słów.</i>	Uczniowie łączą się w pary i redagują opowiadanie.	

Ewaluacja lekcji.	10 minut	Nauczyciel przeprowadza ewaluację zajęć oraz zachęca do samooceny. Prosi uczniów o dokończenie zdań, co pozwoli im zweryfikować stopień osiągnięcia celów lekcji, czyli zapamiętanie 10 przysłów i idiomów: • <i>Najłatwiej było mi skojarzyć hak nr z frazeologizmem, ponieważ</i> • <i>W moim opowiadaniu najtrudniej było mi użyć zwrotu, ale poradziłem sobie tak:</i> • <i>Dzięki hakom pamiętam teraz (liczba) związków frazeologicznych.</i>	Uczniowie dokonują samooceny rezultatów swojej pracy. Chętni zgłaszają się i dzielą się swoimi odpowiedziami.	
Podsumowanie zajęć	5 minut	Nauczyciel dziękuje uczniom za zaangażowanie i zaprasza ich do podzielenia się wrażeniami z pracy podczas zajęć. Zachęca do zapisania na symbolicznej „walizce” tego, co zabiorą ze sobą po zakończeniu tego cyklu lekcji (np. nowe frazeologizmy, skojarzenia, strategie zapamiętywania).	Uczniowie dzielą się z nauczycielem swoimi wrażeniami, sukcesami i odkryciami, napotkanymi trudnościami oraz wnioskami, które pozostaną z nimi po zakończeniu lekcji.	
Metody monitorowania osiągnięć uczestników	Analiza opowiadań z dialogiem.			
Lista dodatkowych źródeł, materiałów, przydatnych przy przygotowaniu i prowadzeniu zajęć	https://jaksieuczyc.pl/mnemotechniki-sztuka-zapamietywania/?utm_source=chatgpt.com			
Możliwe sposoby indywidualizacji pracy na zajęciach (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy.			
Jakie potencjalne trudności można napotkać, prowadząc zajęcia?			Jak im zaradzić?	
Potencjalne trudności – uczniowie o niskich kompetencjach językowych mogą potrzebować wsparcia podczas tworzenia haków i opowiadania.			Haki pamięciowe można tworzyć wspólnie, zbierając pomysły dzieci. Temat opowiadania można uprościć, rezygnując z wymogu użycia 5 frazeologizmów, pozostając tylko przy zaklęciu w formie przysłowia/idiomu.	

Załącznik nr 1

1. ŚWIECA 	Słomiany zapał.	Chwilowy entuzjazm, który szybko gaśnie.
2. ŁABĘDŹ 	Rzucać kłody pod nogi.	Utrudniać komuś życie lub zadanie.
3. MEWA 	Porywać się z motyką na słońce.	Próbować zrobić coś niemożliwego.